2023. M23T 2023L005G4IL

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Scrúdú na hArdteistiméireachta, 2023

Tíreolaíocht

Cuid a Dó

Gnáthleibhéal

Dé hAoine, 9 Meitheamh Maidin 9:30 – 12:20

400 marc

Ná tabhair an ceistpháipéar seo ar ais.
Ní chuirfear ar ais chuig Coimisiún na Scrúduithe Stáit é.

CUID A DÓ – CEISTEANNA STRUCHTÚRTHA – 300 MARC

Ní mór duit tabhairt faoi **thrí** cheist. Ní mór ceist amháin as dhá cheann de na ranna thíos a fhreagairt:

- Roinn 1: **Patrúin agus Próisis sa Chomhshaol Fisiceach** (Ceist 1-3)
- Roinn 2: **Tíreolaíocht Réigiúnach** (Ceist 4-6)
- Roinn 3: **Toghaonaid** (Ceist 7-12)

Is féidir an tríú ceist a roghnú as roinn ar bith.

Tá gach ceist ar aon mharc.

FREAGAIR NA CEISTEANNA SEO SA FHREAGARLEABHAR INA BHFUIL CUID A hAON

ROINN 1
PATRÚIN AGUS PRÓISIS SA CHOMHSHAOL FISICEACH

Ceist 1 go 3

Tá 100 marc ag gabháil le gach ceist.

Ceist 1

1A. Léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis

Scrúdaigh an léarscáil 1:50 000 agus an eochair eolais de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis a ghabhann leis an bpáipéar seo.

Tarraing sracléarscáil den limistéar a thaispeántar ar léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis.

Ar an tsracléarscáil sin, **taispeáin** agus **lipéadaigh** gach ceann díobh seo a leanas:

- An cuaille triantánachta ar Shliabh gCleath (*Slieve Glah*)
- An limistéar ar fad atá faoi fhoraois bhuaircíneach ag H 46 07
- Loch Lios na nEanach (*Lisnananagh Lough*)
- Cúrsa Abhainn Shraith an Domhain (*Stradone River*) ó Loch Lios na nEanach (*Lisnananagh Lough*) go H 510 068
- Loch Sualainne (*Sweelan Lough*).

[30m]

1B. Carraigeacha

(i) Ainmnigh **dhá** shampla de charraigeacha dríodair.

(ii) Luaigh **dhá** shuíomh dhifriúla in Éirinn ina bhfuil carraigeacha dríodair le fáil.

(iii) Tabhair cur síos agus míniú ar an dóigh a bhfoirmítear carraigeacha dríodair.

[40m]

1C. Fillsléibhte

Le cuidiú léaráide/léaráidí, tabhair cur síos agus míniú ar an dóigh a bhfoirmítear fillsléibhte.

[30m]

Ceist 2

2A. Tírghnéithe agus Próisis

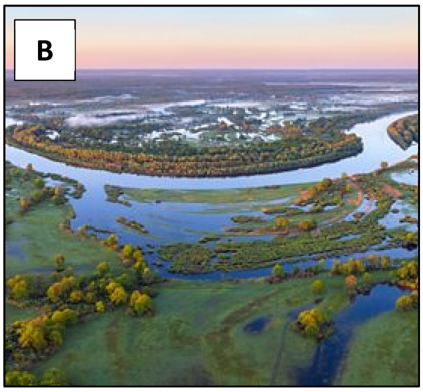

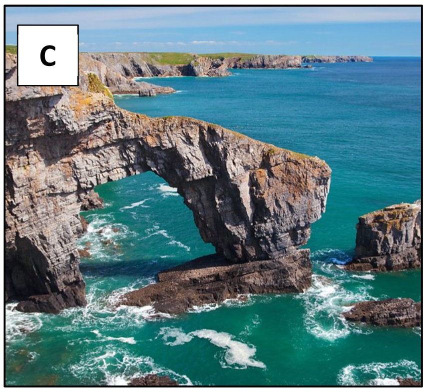

Curtha in oiriúint ó www.bbc.co.uk

Scrúdaigh na fótagraif thuas agus freagair gach ceann de na ceisteanna seo a leanas.

(i) I do fhreagarleabhar, meaitseáil gach ceann de na fótagraif **A**, **B** agus **C** thuas, leis an tírghné is fearr a mheaitseálann í as an liosta thíos:

- Stua mara
- U-ghleann
- Lúb.

(ii) I do fhreagarleabhar, meaitseáil gach ceann de na fótagraif **A**, **B** agus **C**, leis an bpróiseas as an liosta thíos is mó a luaitear le foirmiú na tírghné san fhótagraf:

- Oighearchreimeadh
- Creimeadh cósta
- Creimeadh abhann agus sil-leagan.

(iii) Mínigh go hachomair **gach** ceann díobh seo a leanas:

- Síobadh feadh cladaigh
- Sracadh.

[30m]

2B. Síonchaitheamh

(i) Ainmnigh **dhá** thoisc ar bith a mbíonn tionchar acu ar an síonchaitheamh.

(ii) Tabhair cur síos agus míniú ar **dhá** cheann ar bith de na cineálacha síonchaithimh seo a leanas:

- Síonchaitheamh oinniúnach
- Carbónú
- Gníomhaíocht reo is coscartha.

[40m]

2C. Idirghníomhú an Duine le Timthriall na gCarraigeacha

Tabhair cur síos agus míniú ar an dóigh a n-idirghníomhaíonn an duine le timthriall na gcarraigeacha agus bíodh tagairt agat do cheann **amháin** díobh seo a leanas:

- Cairéalú
- Mianadóireacht
- Saothrú Ola/Gáis
- Táirgeadh fuinneamh geoiteirmeach.

[30m]

Ceist 3

3A. Creathanna Talún

Crith Talún san Afganastáin, 2022

Tharla crith talún de mhéid 6.1 go luath ar an gCéadaoin gar do theorainn na Pacastáine, thart ar 160 km (100 míle) soir ó dheas ó Chabúl, an Afganastáin.

Bhí méid 4.3 san iarchrith a mothaíodh ar an Aoine san áit chéanna beagnach. Tá sé deimhnithe gur maraíodh 1,036 duine san iomlán. Gortaíodh thart ar 2,000 duine agus scriosadh 10,000 teach go páirteach nó go hiomlán. Bhí eipealár an chreatha talún i réigiún ina bhfuil sléibhte tura a bhí breac le lonnaíochta beaga. Chuir droch-chumarsáid agus bóithre an-bhunúsach as d'iarrachtaí fóirithinte i dtír atá ag coimhlint le géarchéim dhaonnúil. Tá codanna móra den Áise Theas gníomhach go seismeach toisc go bhfuil pláta teicteonach ar a dtugtar an pláta Indiach ag brú ó thuaidh isteach sa phláta Eoráiseach.

Curtha in oiriúint ó www.irishtimes.com

Scrúdaigh an t-alt thuas ina gcuirtear síos ar chrith talún san Afganastáin in 2022 agus freagair gach ceann de na ceisteanna seo a leanas.

(i) Cén mhéid a bhí sa chrith talún san Afganastáin?

(ii) Ainmnigh an **dá** phláta theicteonacha a luaitear san alt.

(iii) Liostaigh **trí** thoradh a bhíonn ar chreathanna talún a ndéantar tagairt dóibh san alt thuas.

(iv) Mínigh go hachomair an téarma *eipealár*.

(v) Mínigh go hachomair bealach **amháin** a bhféadfaí an damáiste a dhéanann creathanna talún a theorannú.

[30m]

3B. Forbairt Tírghnéithe

Freagair (i) **nó** (ii)

(i) Mínigh, le cuidiú léaráidí, foirmiú **dhá** thírghné ar bith.

nó

(ii) Tabhair cur síos agus míniú ar **dhá** phróiseas ollghluaiseachta ar bith.

[40m]

3C. Idirghníomhú an Duine le Próisis Dromchla

Scrúdaigh an dóigh a n-idirghníomhaíonn daoine le ceann **amháin** de na próisis dromchla seo a leanas:

- Próisis abhann
- Próisis chósta
- Próisis ollghluaiseachta.

[30m]

ROINN 2 TÍREOLAÍOCHT RÉIGIÚNACH Ceist 4 go 6 Tá 100 marc ag gabháil le gach ceist.

Ceist 4

4A. Réigiún Eorpach

Tarraing sracléarscáil de réigiún **Eorpach** (**nach bhfuil in Éirinn**) a bhfuil staidéar déanta agat air.

Ar an tsracléarscáil sin, **taispeáin** agus **ainmnigh** gach ceann díobh seo a leanas:

- Abhainn ainmnithe **amháin** sa réigiún seo**.**
- **Dhá** bhaile ainmnithe nó **dhá** chathair ainmnithe sa réigiún seo
- Limistéar rilífe ainmnithe **amháin** sa réigiún seo (talamh ard nó talamh íseal).

[30m]

4B. Gníomhaíochtaí Geilleagracha – Réigiún in Éirinn

Mínigh forbairt **dhá** cheann ar bith díobh seo a leanas agus tagairt agat do réigiún **in Éirinn** a bhfuil staidéar déanta agat air:

- An fáth a mealltar **turasóirí** go dtí an réigiún
- Tábhacht na **déantúsaíochta** sa réigiún
- Forbairt an **iompair** sa réigiún.

[40m]

4C. Réigiúin agus Cultúr

Is minic a mhúnlaíonn na tosca seo a leanas an cultúr i réigiún:

Reiligiún	Teanga	Polaitíocht
Ceol/Damhsa		Spórt/Cluichí

Tabhair cur síos agus míniú ar thábhacht an chultúir i réigiún **amháin** a bhfuil staidéar déanta agat air.

[30m]

Ceist 5

5A Iascaireacht in Éirinn

Scrúdaigh an ghrafaic eolais thuas ina dtaispeántar eolas faoi gheilleagar bhia mara na hÉireann in 2021 agus freagair gach ceann de na ceisteanna seo a leanas.

(i) Cé mhéad duine a bhí fostaithe in earnáil iascaireachta na hÉireann in 2021?

(ii) Cén luach (ina mhilliúin €) a bhí ar an mbia mara a iompórtáladh go hÉirinn in 2021?

(iii) Ríomh luach iomlán na n-easpórtálacha (ina mhilliúin €) de bhia mara chuig an AE, an Áise agus an Ríocht Aontaithe.

(iv) Ainmnigh an **dá** speiceas éisc ba mhó díol in Éirinn in 2021.

(v) Ainmnigh **dhá** chalafort iascaireachta in Éirinn.

(vi) Mínigh go hachomair buntáiste **amháin** a bhaineann geilleagar na hÉireann as an iascaireacht.

[30m]

5B. Turasóireacht i Réigiún Eorpach

Freagair gach ceann de na ceisteanna seo a leanas agus tú ag tagairt do réigiún **Eorpach** (**nach bhfuil in Éirinn**) a bhfuil staidéar déanta agat air.

(i) Ainmnigh **dhá** ní sa réigiún sin ar díol spéise do thurasóirí iad.

(ii) Mínigh na bealaí dearfacha a dtéann an turasóireacht i bhfeidhm ar an réigiún sin.

(iii) Mínigh na bealaí diúltacha a dtéann an turasóireacht i bhfeidhm ar an réigiún sin.

[40m]

5C. Fás Uirbeach – Réigiún Ilchríochach / Fo-ilchríochach

Tabhair cur síos agus míniú ar na fáthanna atá le fás limistéir uirbigh i réigiún **Ilchríochach** / **Fo-Ilchríochach** (**nach bhfuil san Eoraip**) a bhfuil staidéar déanta agat air.

[30m]

Ceist 6

6A. Ionchas Saoil san Aontas Eorpach

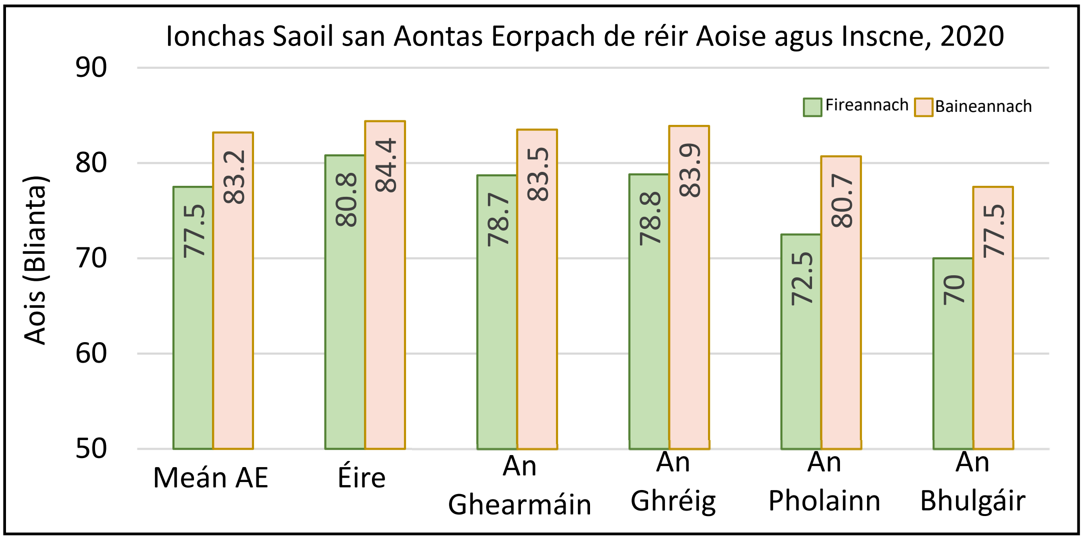

Curtha in oiriúint ó www.ec.europa.eu

Scrúdaigh an chairt thuas ina dtaispeántar eolas faoin ionchas saoil i dtíortha roghnaithe san Aontas Eorpach (AE) in 2020 agus freagair gach ceann de na ceisteanna seo a leanas.

(i) Cén tír ina raibh ionchas saoil 83.5 bliain ag baineannaigh in 2020?

(ii) Cén tír ina raibh an t-ionchas saoil ab airde ag fireannaigh in 2020?

(iii) Ainmnigh **dhá** thír ina bhfuil ionchas saoil na mbaineannach faoi mheán an AE do bhaineannaigh.

(iv) Ríomh an difríocht in ionchas saoil na bhfireannach, ina bhlianta, idir an Bhulgáir agus meán an AE.

(v) Mínigh go hachomair **dhá** chúis a mbíonn ionchas saoil níos airde ag roinnt tíortha ná mar a bhíonn ag tíortha eile.

[30m]

6B. Gníomhaíocht Gheilleagrach Phríomhúil i Réigiún Ilchríochach / Fo-ilchríochach

Freagair gach ceann de na ceisteanna seo a leanas agus tú ag tagairt do réigiún **Ilchríochach** / **Fo-ilchríochach** (**nach bhfuil san Eoraip**) a bhfuil staidéar déanta agat air.

(i) Ainmnigh gníomhaíocht gheilleagrach phríomhúil **amháin** a chuireann le geilleagar an réigiúin sin.

(ii) Mínigh na buntáistí atá ag an réigiún sin maidir le forbairt na gníomhaíochta geilleagraí príomhúla a ainmníodh i gcuid (i) thuas.

(iii) Déan cur síos ar fhadhb **amháin** atá roimh an ngníomhaíocht gheilleagrach phríomhúil sin sa réigiún sin.

[40m]

6C. Forbairt Réigiúnach

Tabhair cur síos agus míniú ar **dhá** fhadhb atá roimh réigiún ar bith a bhfuil staidéar déanta agat air.

[30m]

ROINN 3

TOGHAONAID

Ceist 7 go 12

Patrúin agus Próisis i nGníomhaíochtaí Geilleagracha (Ceist 7, 8 agus 9)

Patrúin agus Próisis i gComhshaol an Duine (Ceist 10, 11 agus 12)

Tá 100 marc ag gabháil le gach ceist.

PATRÚIN AGUS PRÓISIS i nGNÍOMHAÍOCHTAÍ GEILLEAGRACHA

Ceist 7 go 9

Ceist 7

7A. Aerfótagraf

Scrúdaigh an t-aerfótagraf de Chabhán a ghabhann leis an bpáipéar seo.

Tarraing sracléarscáil den limistéar a thaispeántar san aerfótagraf.

Ar an tsracléarscáil sin, **taispeáin** agus **lipéadaigh** gach ceann díobh seo a leanas:

- Loch
- Séipéal
- Limistéar de gharbhlach sa tulra láir
- Carrchlós
- **Dhá** shráid a nascann le chéile.

[30m]

7B. Gníomhaíocht Gheilleagrach – Truailliú an Chomhshaoil

(i) Ainmnigh sampla **amháin** de thruailliú an chomhshaoil mar thoradh ar ghníomhaíocht gheilleagrach.

(ii) Mínigh cúiseanna **agus** iarmhairtí thruailliú sin an chomhshaoil.

(iii) Déan cur síos ar an dóigh a bhféadfaí truailliú sin an chomhshaoil a laghdú.

[40m]

7C. Coilíneachas

(i) Ainmnigh geilleagar **amháin** atá i mbéal forbartha a ndearnadh coilíniú air.

(ii) Tabhair cur síos agus míniú ar na bealaí a bhfuil tionchar ag an gcoilíneachais ar an ngeilleagar seo atá i mbéal forbartha.

[30m]

Ceist 8

8A. Forbairt Gheilleagrach

Ionchas Scolaíochta (ina Bhlianta)
i dTíortha Roghnaithe, 2019

Tír	Ionchas Scolaíochta (Blianta)
Éire	19
An Bhrasaíl	15
Mailí	8
An Araib Shádach	16
An tSeapáin	15

Curtha in oiriúint ó www.hdr.unp.org

Scrúdaigh an tábla thuas ina dtaispeántar an t-ionchas scolaíochta, ina bhlianta, i dtíortha roghnaithe in 2019 agus freagair gach ceann de na ceisteanna seo a leanas

(i) Agus tú ag baint úsáid as grafpháipéar, tarraing graf oiriúnach chun na sonraí seo a léiriú.

(ii) Mínigh go hachomair bealach **amháin** a dtéann lucht saothair a bhfuil oideachas orthu chun tairbhe do gheilleagar tíre.

[30m]

8B. Léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis

Scrúdaigh an léarscáil 1:50 000 agus an eochair eolais de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis a ghabhann leis an bpáipéar seo.

Cuir i gcás gur tugadh mar thasc duit suíomh oiriúnach a aimsiú do mhonarcha nua taobh istigh den limistéar atá ar an léarscáil.

(i) Luaigh cá lonnófá an mhonarcha, agus tagairt eangaí sé fhigiúr á húsáid agat.

(ii) Mínigh na cúiseanna ar roghnaigh tú an suíomh sin.

(iii) Déan cur síos ar mhíbhuntáiste **amháin** a bhaineann leis an monarcha a lonnú sa suíomh sin.

[40m]

8C. Éire agus an tAontas Eorpach

Mínigh an dóigh a ndeachaigh ballraíocht san Aontas Eorpach i bhfeidhm gheilleagar na hÉireann.

[30m]

Ceist 9

9A. Fuinneamh In-athnuaite

An Chéad Fheirm Ghréine ar Mhórscála in Éirinn Oscailte i gCill Mhantáin

Osclaíodh an chéad fheirm ghréine ar mhórscála, a sholáthróidh leictreachas d'eangach na hÉireann, gar d'Áth na Fuinseoige i gContae Chill Mhantáin agus tá sí ag feidhmiú anois.
Tá 33,600 modúl gréine ar fheirm ghréine Millvale a chlúdaíonn 25 heicteár talún. Is leor sin chun thart ar 3,600 teach a chumhachtú gach bliain. Meastar go gcoiscfidh an leictreachas a ghinfear ar an bhfeirm seo 4,800 tonna d'astaíochtaí gás ceaptha teasa gach bliain.
Dúirt Eamon Ryan, an tAire Comhshaoil, Aeráide agus Cumarsáide:
"Tacóidh sí le fás an gheilleagair ghlais, cruthóidh sí deiseanna oibre inbhuanaithe agus rachaidh sí chun tairbhe do shaoránaigh, de réir mar a éireoidh an fuinneamh in-athnuaite níos éifeachtúla ó thaobh costais de agus de réir mar a thiocfaidh sé in ionad na mbreoslaí iontaise."

Curtha in oiriúint ó www.rte.ie/news

Scrúdaigh an t-alt thuas ina dtagraítear d'oscailt feirm ghréine agus freagair gach ceann de na ceisteanna seo a leanas.

(i) Cén contae ina bhfuil an fheirm ghréine suite?

(ii) Cén t-achar talún (ina heicteáir) atá i bhfeirm ghréine Millvale?

(iii) Cé mhéad tona d'astaíochtaí gás ceaptha teasa a mheastar a choiscfidh an fheirm ghréine seo ó bheith á scaoileadh isteach san atmaisféar gach bliain?

(iv) Ainmnigh **dhá** thairbhe atá le baint as an bhfeirm ghréine seo agus ar luaigh Eamon Ryan san alt iad.

(v) Ainmnigh sampla **amháin** d'fhuinneamh in-athnuaite, seachas cumhacht na gréine.

(vi) Mínigh go hachomair céard is brí leis an téarma *breoslaí iontaise.*

(vii) Mínigh go hachomair míbhuntáiste **amháin** a bhaineann leis an bhfuinneamh in-athnuaite.

[30m]

9B. Cuideachta Ilnáisiúnta

(i) Ainmnigh cuideachta ilnáisiúnta **amháin** atá lonnaithe in Éirinn agus a bhfuil staidéar déanta agat uirthi, **agus** ainmnigh táirge **amháin** a dhéanann sí.

(ii) Luaigh an áit in Éirinn ina bhfuil an chuideachta sin lonnaithe **agus** mínigh an fáth ar lonnaigh sí sa suíomh sin.

(iii) Mínigh fáth **amháin** a bhféadfadh an chuideachta ilnáisiúnta sin cinneadh a dhéanamh lonnú i dtír eile.

[40m]

9C. Forbairt Gheilleagrach – Geilleagar Forbartha

Déan cur síos agus tabhair míniú ar fhorbairt ceann **amháin** díobh seo a leanas, agus bíodh tagairt agat do gheilleagar forbartha a bhfuil staidéar déanta agat air:

- Turasóireacht
- Seirbhísí airgeadais
- Tionscail seirbhísí agus tionscail gan chuing.

[30m]

PATRÚIN AGUS PRÓISIS i gCOMHSHAOL AN DUINE

Ceist 10 go 12

Ceist 10

10A. Aerfótagraf

Scrúdaigh an t-aerfótagraf den Chabhán a ghabhann leis an bpáipéar seo.

Tarraing sracléarscáil den limistéar a thaispeántar san aerfótagraf.

Ar an tsracléarscáil, **taispeáin** agus **lipéadaigh** gach ceann díobh seo a leanas:

- Loch
- Séipéal
- Cúirteanna leadóige
- Timpeallán
- Foirgnimh thionsclaíochta sa chúlra ar chlé.

[30m]

10B. Imirce – Éire

Tarlaíonn imirce mar thoradh ar thosca brú agus ar thosca tarraingthe.

(i) Ainmnigh toisc bhrú **amháin agus** toisc tharraingthe **amháin** atá ag baint leis an imirce.

(ii) Déan plé ar na bealaí dearfacha a dtéann an imirce i bhfeidhm ar Éirinn.

(iii) Déan plé ar na bealaí diúltacha a dtéann an imirce i bhfeidhm ar Éirinn.

[40m]

10C. Plódú Tráchta

(i) Ainmnigh sampla **amháin** de limistéar uirbeach ina mbíonn fadhb le plódú tráchta.

(ii) Tabhair cur síos agus míniú ar na bearta a d’fhéadfaí a dhéanamh i limistéir uirbeacha chun fadhb an phlódaithe tráchta a réiteach.

[30m]

Ceist 11

11A. Dinimic Dhaonra

Méadú ar an Daonra (%) i gContaetha Roghnaithe in Éirinn, 2016-2022

Contae	Méadú ar an Daonra (%)
Cill Chainnigh	5
Baile Átha Cliath	8
Cill Dara	11
An Mhí	13
Longfort	14

Curtha in oiriúint ó www.cso.ie

Scrúdaigh an tábla thuas ina dtaispeántar an méadú ar an daonra (%) i gcontaetha roghnaithe in Éirinn, 2016-2022, agus freagair gach ceann de na ceisteanna seo a leanas.

(i) Agus úsáid á baint agat as grafpháipéar, tarraing graf oiriúnach chun na sonraí sin a léiriú.

(ii) I do fhreagarleabhar, mínigh go hachomair dúshlán **amháin** a bhaineann le méadú ar an daonra.

[30m]

11B. Gréasáin Lonnaíochta Tuaithe

Scrúdaigh an léarscáil 1:50 000 agus an eochair eolais de chuid na Suirbhéireachta Ordanáis a ghabhann leis an bpáipéar seo.

(i) Ainmnigh **trí** ghréasán lonnaíochta tuaithe dhifriúla atá le feiceáil ar léarscáil na Suirbhéireachta Ordanáis **agus** tabhair tagairt eangaí sé fhigiúr do shuíomh ina bhfuil sampla de gach ceann díobh.

(ii) Mínigh gach ceann de na **trí** ghréasán lonnaíochta tuaithe a ainmníodh i gcuid (i) thuas.

[40m]

11C. Sraoilleáil Uirbeach

(i) Ainmnigh cathair **amháin** inar tharla sraoilleáil uirbeach.

(ii) Mínigh na cúiseanna ar tharla sraoilleáil uirbeach sa chathair sin.

(iii) Déan cur síos ar réiteach **amháin** ar an tsraoilleáil uirbeach.

[30m]

Ceist 12

12A. Patrúin Talamhúsáide ag Athrú

Forbairt Chalafort Bhaile Átha Cliath

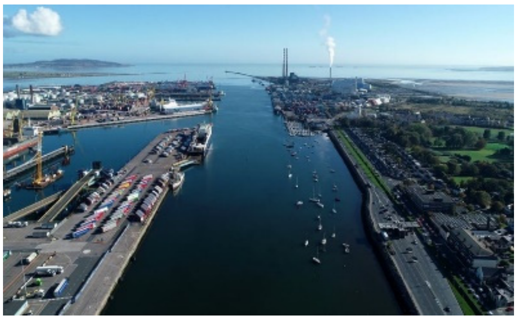

I mí Feabhra 2022, chuir *Fóram Gnó Cheantar na nDugaí* moladh chuig Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath dá dréachtphlean forbartha le haghaidh 2022-2028 ag iarraidh an Calafort a athlonnú taobh amuigh den chathair. D'áitigh siad go bhféadfaí úsáid níos fearr agus níos brabúsaí a bhaint as an 200 heicteár talún atá i seilbh an chalafoirt faoi láthair dá n-úsáidfí le haghaidh tithíochta agus forbairtí gnó é.

Dhiúltaigh Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath láithreach don mholadh, mar dúirt siad go sáródh sé dlí comhshaoil an AE. Ach bheadh sé díchéillí a cheapadh gurb é seo an uair dheireanach a leagfaidh lucht gnó a súile ar an gcalafort le haghaidh na forbartha. Ó tá géarchéim tithíochta ann i gcónaí i mBaile Átha Cliath agus deacracht ann spás oifige a aimsiú, féachtar ar an limistéar thart ar Chalafort Bhaile Átha Cliath mar shuíomh tarraingteach le haghaidh fairsingiú.

Curtha in oiriúint ó www.rte.ie

Scrúdaigh an t-alt thuas faoi Chalafort Bhaile Átha Cliath agus freagair gach ceann de na ceisteanna seo a leanas.

(i) Cé a chuir isteach an moladh ag iarraidh Calafort Bhaile Átha Cliath a athlonnú?

(ii) Cén mhí in 2022 ar cuireadh an moladh isteach?

(iii) Cé mhéad talún (ina heicteáir) atá i seilbh Chalafort Bhaile Átha Cliath faoi láthair?

(iv) Cén fáth ar dhiúltaigh Comhairle Cathrach Bhaile Átha Cliath don mholadh?

(v) Luaigh **dhá** chúis, a luaitear san alt, a mbeidh Calafort Bhaile Átha Cliath ina láithreán tarraingteach le haghaidh fairsingiú i gcónaí.

(vi) Mínigh go hachomair céard is brí leis an téarma *forbairt uirbeach*.

(vii) Mínigh go hachomair cúis **amháin** a bhforbraíonn bailte móra/cathracha gar do chalafoirt.

[30m]

12B. Cathair sa Domhan i mBéal Forbartha

(i) Ainmnigh cathair **amháin** sa domhan i mbéal forbartha atá ag fás go tapa.

(ii) Luaigh **trí** thoisc a mbíonn tionchar acu ar fhás na cathrach sin sa domhan i mbéal forbartha.

(iii) Tabhair cur síos agus míniú ar **thrí** fhadhb ar bith a bhaineann le fás tapa na cathrach sin sa domhan i mbéal forbartha.

[40m]

12C. Ródhaonra

(i) Mínigh go hachomair céard is brí leis an téarma *ródhaonra*.

(ii) Tabhair cur síos agus míniú ar chúiseanna **agus** ar iarmhairtí an ródhaonra agus tagairt agat do shampla(í) a bhfuil staidéar déanta agat air/orthu.

[30m]

Ná tabhair an ceistpháipéar seo ar ais.

Ní chuirfear ar ais chuig Coimisiún na Scrúduithe Stáit é.

Ná tabhair an ceistpháipéar seo ar ais.

Ní chuirfear ar ais chuig Coimisiún na Scrúduithe Stáit é.

Fógra cóipchirt
D'fhéadfadh sé go bhfuil téacsanna nó íomhánna sa scrúdpháipéar seo nach é Coimisiún na Scrúduithe Stáit úinéir an chóipchirt orthu, agus d'fhéadfadh sé gur athchóiríodh iad chun críche an mheasúnaithe gan cead na n-údar a fháil roimh ré. Ullmhaíodh an scrúdpháipéar seo de réir Alt 53(5) den *Acht um Chóipcheart agus Cearta Gaolmhara, 2000*. Ní údaraítear aon úsáid dá éis chun aon chríche ach amháin chun na críche dá bhfuil sé beartaithe. Ní ghlacann an Coimisiún aon dliteanas as sárú ar bith ar chearta tríú páirtí a eascraíonn as dáileadh ná as úsáid neamhúdaraithe an scrúdpháipéir seo.

Scrúdú na hArdteistiméireachta – Gnáthleibhéal

Tíreolaíocht Cuid a Dó

Dé hAoine, 9 Meitheamh
Maidin 9:30 – 12.20